

HARDHEIDSCLAUSULE (HHC)

geen goede trouw, tóch Wsnp

Wanneer beroep doen op HHC

De situatie moet allereerst uitzonderlijk zijn. Er moet daarnaast sprake zijn van een aantoonbaar stabiele gedragsverandering waarbij de oorzaak van de problemen is weggenomen (een zogenaamde wending ten goede). De rechter kan dan aannemen dat de problemen zich niet zullen herhalen. Voorbeelden:

- Verslaving aantoonbaar minstens 1 jaar onder controle
- Stoppen met een verlieslatende onderneming
- Beschermingsbewind geregeld
- Voldoende hulpverlening
- Stabiele leefsituatie gecreëerd

GELUKKIG AL EEN
JAAR VAN MIJN
VERSLAVING AF!

Zelf om toepassing van HHC vragen

U moet **zelf** om toepassing van de Hardheidsclausule vragen. Alleen dan kan de rechter beoordelen of de Hardheidsclausule van toepassing is.

Hardheidsclausule (art 288 lid 3 Fw)

Als de schuldenaar de omstandigheden die bepalend zijn geweest voor het ontstaan en/of onbetaald laten van de schulden, nu **aantoonbaar onder controle heeft gekregen** kan hij ondanks het gebrek aan goede trouw toch worden toegelaten.

Zie ook de [Memorie van toelichting \(35915-2\)](#)

De rechtbank bepaalt

Als u om toepassing van de Hardheidsclausule heeft verzocht, dan moet de rechter het verzoek beoordelen. Een eventuele afwijzing moet goed gemotiveerd worden in het vonnis.

Hoe aanraken?

- In het verzoekschrift ex art. 284 Fw staat de Hardheidsclausule vermeld. Door dit in te vullen vraagt u de rechter om deze te beoordelen.
- Waarom is de situatie uitzonderlijk? Per 1 juli 2023 zijn de regels hierover gewijzigd.
- Geef goede uitleg
 - Waarom is de HHC van toepassing?
 - Waarom is het risico op herhaling verdwenen?

Download
verzoekschrift
ex art. 284 Fw

VOORBEELDEN

Wel toegelaten ✓

Ondanks schulden bij CJIB en belastingdienst niet te goeder trouw toch toegelaten tot Wsnp. Onderneming opgeheven, geen auto meer en onder beschermingsbewind. Daarmee is voldoende aannemelijk dat er sprake is van een stabiele situatie en dat er geen nieuwe schulden meer worden gemaakt. [Zie uitspraak](#)

Niet toegelaten ✗

Vanwege behoefte aan behandeling in verband met verslavingsprobleem komt het hof tot de conclusie dat de verslavingsproblematiek nog niet volledig onder controle is. Het hof is er niet van overtuigd dat verzoekster de Wsnp-verplichtingen kan nakomen. Daarbij helpt het niet dat zij in de afgelopen periode – hoewel het goed met haar ging – niet heeft gesolliciteerd. [Zie uitspraak](#)

Meer uitspraken over de hardheidsclausule

zie [Kenniskbank van Bureau Wsnp](#).